

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2012–2014 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2012 m. lapkričio 28 d. Nr. T1-240
Pasvalys

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290; 2011, Nr. 52-2504, Nr. 155-7354) 6 straipsnio 18 punktu, 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo (Žin., 2002, Nr. 72-3022) 7 straipsnio 3 dalimi, Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 (Žin., 2003, Nr. 81-3720; 2008, Nr. 21-771), 4 punktu, Savivaldybėms skirtomis visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-62 (Žin., 2009, Nr. 18-715), Pasvalio rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a** patvirtinti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 metų programą (pridedama).

Savivaldybės meras

Gintautas Gegužinskas

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2012–2014 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 metų programa (toliau – Programa) nustato Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programos tikslą ir uždavinius, vykdymo tvarką, laukiamus rezultatus, vertinimo kriterijus, stebėsenos ataskaitų ir išvadų teikimo tvarką, programos įgyvendinimo priemonės, visuomenės sveikatos rodiklius, informacijos ir finansavimo šaltinius, stebėsenos vykdymo metodiką.

2. Ši programa parengta vadovaujantis:

2.1. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu (Žin., 2002, Nr. 56-2225);

2.2. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu (Žin., 2002, Nr. 72-3022);

2.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 81-3720);

2.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-500 „Dėl Valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų tvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 82-3768);

2.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V-62 „Dėl Savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715);

2.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-696 „Dėl savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymo ir privalomojo atitikties įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 96-4527).

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. **Visuomenės sveikata** – gyventojų visapusė dvasinė, fizinė ir socialinė gerovė.

4. **Visuomenės sveikatos stebėseną** – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas gyventojų sveikatos būklės, ją veikiančių sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

5. **Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną** – savivaldybių lygiu savivaldybių teritorijose vykdoma visuomenės sveikatos stebėseną. Stebėseną vykdoma savivaldybei priskirtoje teritorijoje, siekiant gauti išsamią informaciją apie visuomenės sveikatos būklę savivaldybės teritorijoje bei planuoti ir įgyvendinti vietinės visuomenės sveikatos prevencijos priemones.

6. **Visuomenės sveikatos priežiūra** – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma.

7. **Visuomenės sveikatos duomenys** – bet kokia su visuomenės sveikata susijusi informacija.

8. **Visuomenės sveikatos rizikos veiksniai** – natūralūs gamtos ir dirbtiniai veiksniai, taip pat gyvenimo ir elgesio įpročiai, dėl kurių poveikio atsiranda rizika visų gyventojų ar atskirų jų grupių sveikatai.

9. **Visuomenės sveikatai darantys įtaką veiksniai** – žmogaus aplinkos biologinių, cheminių, ekonominių, ergonominių, fizikinių, socialinių, psichologinių ir kitų veiksnių, darančių įtaką ir žmogaus, ir visuomenės sveikatai, visuma.

10. **Sergamumas** – savivaldybės gyventojams per metus naujai išaiškintų ligos atvejų ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

III. BŪKLĖS ANALIZĖ

11. Pasvalio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) visuomenės sveikatos stebėseną yra vykdoma siekiant sukaupti ir gauti išsamią informaciją apie savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją lemiančius veiksnius, kitus visuomenės sveikatos rodiklius bei planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones.

12. Visuomenės sveikatos duomenys renkami ir kaupiami įvairiose valstybės ir savivaldybės institucijose:

12.1. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras renka ir apdoroja statistinę informaciją Lietuvos gyventojų sveikatos būklės ir sveikatos priežiūros įstaigų veiklos stebėsenos, visuomenės sveikatos netolygumų ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijų vertinimo, pacientų saugos ir profesinės sveikatos priežiūros srityse, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro, kuris renka kaupia ir skelbia mirties ir jų priežasčių duomenis. Duomenys yra analizuojami, o analizės rezultatai teikiami sveikatos politiką formuojančioms ir įgyvendinančioms institucijoms bei skelbiami specialistams ir visuomenei skirtuose Higienos instituto Sveikatos informacijos centro sveikatos statistikos leidiniuose bei kompiuterinėje duomenų bazėje www.hi.lt;

12.2. Lietuvos statistikos departamentas renka, analizuoja ir skelbia oficialiąją statistiką apie šalies ekonominius, socialinius, demografinius ir aplinkos pokyčius kompiuterinėje duomenų bazėje <http://www.stat.gov.lt>;

12.3. Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos sukurtoje kompiuterizuotoje informacinėje sistemoje SVEIDRA kaupiama informacija apie gyventojų sergamumą, sveikatos priežiūros įstaigų veiklą. Ši informacinė sistema leidžia analizuoti gyventojų sergamumą pagal kreipimusi į sveikatos priežiūros įstaigas skaičių ir sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rodiklius teritoriniu principu. Šia duomenų baze rodiklių nustatymui naudojasi ir Higienos institutas;

12.4. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras renka, analizuoja ir kaupia duomenis apie Lietuvos gyventojų sergamumą užkrečiamosiomis ligomis bei išskirtus šių ligų sukėlėjus, tvarko užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinę sistemą, teikia informaciją Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų informacinės sistemos vartotojams (<http://www.ulac.lt>);

12.5. Vilniaus universiteto Onkologijos institutas vykdo piktybinių navikų epidemiologinės situacijos ir jos pokyčių stebėseną nacionaliniu mastu, pateikia kai kuriuos regioninius ir administracinius teritorinius rodiklius internete <http://www.vuoi.lt>, juos skelbia periodiniuose leidiniuose, kai kuriuos rodiklius teikia Higienos institutui;

12.6. Valstybinis psichikos sveikatos centras (<http://www.vpsc.lt/>) renka ir analizuoja duomenis apie gyventojų psichikos ligų ir elgesio sutrikimų paplitimą Lietuvoje;

12.7. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras rengia maudyklų vandens kokybės suvestines ir skelbia informaciją interneto svetainėje <http://www.smlpc.lt>;

12.8. Kitos aukštojo mokslo įstaigos (Vilniaus universitetas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir kt.) atlieka mokslinius tyrimus visuomenės sveikatos priežiūros srityje;

12.9. Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyrius vykdo sergamumo užkrečiamosiomis ligomis stebėseną, registruoja užkrečiamąsias ligas ir aptiktus šių ligų sukėlėjus;

12.10. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Pasvalio rajono policijos komisariatas (<http://www.policija.lt/pasvalys/>) renka duomenis apie įskaitinius ir neįskaitinius eismo įvykius, savižudybes, smurtines mirtis;

12.11. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistai renka ir apibendrina vaikų sergamumo duomenis pagal pateiktas profilaktinių patikrinimų pažymas;

12.12. Kitos Pasvalio rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos, vaikų ugdymo įstaigos, seniūnijos.

13. Siekiant pagerinti Pasvalio rajono gyventojų sveikatą ir aplinkos kokybę Pasvalio rajone vykdomos valstybinės sveikatos programos, taip pat rengiamos ir įgyvendinamos Savivaldybės kompleksinės sveikatos programos, kurių pagrindinis finansavimo šaltinis – Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa.

14. Pagrindiniai šių programų vykdytojai – Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras), Pasvalio rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kitos Savivaldybės įstaigos ir institucijos.

15. 2011 m. vykdytos šios kompleksinės sveikatos programos ir projektai:

15.1. Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo mažinimo ir prevencijos 2011–2013 metų programa;

15.2. Pasvalio rajono gyventojų sveikos gyvensenos ir fizinio aktyvumo skatinimo 2009–2013 metų programa. Projektas „Asterikso ir Obelikso Olimpinės žaidynės „Judėk ir būsi sveikas“;

15.3. Lytiškumo ugdymas Pasvalio miesto ir rajono bendrojo lavinimo mokyklose ir Joniškėlio Igno Karpio žemės ūkio ir paslaugų mokykloje;

15.4. Vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimo ir gerinimo 2009–2013 metų programa. Projektas „Asterikso ir Obelikso sveikatiada 2011“;

15.5. Projektas „Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių dantų būklės įvertinimas ir priežiūros profilaktika“;

15.6. Pedikuliozės profilaktikos programa;

15.7. Psichinės sveikatos išsaugojimo ir priklausomybės ligų bei savižudybių prevencijos programa;

15.8. Traumų prevencijos Pasvalio rajone programa;

15.9. Lėtinių ligų – širdies ir kraujagyslių, onkologinių, chirurginių ir kt. ligų profilaktikos, paslaugų prieinamumo gerinimo ir Pasvalio rajono gyventojų sveikatos skirtumų mažinimo programa;

16. 2011 m. buvo remiami 45 nevyriausybinių ir kitų organizacijų sveikatos projektai.

17. Siekiant įvertinti Pasvalio rajono gyventojų sergamumą, mirtingumą, jų priežastis, gyvenseną ir elgseną, Pasvalio rajono savivaldybės taryba 2009 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-280 patvirtino Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2009–2011 metų programą.

18. Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną vykdė Biuras.

19. Įgyvendinant Programą pradėta kurti elektroninė visuomenės sveikatos duomenų bazė, rinkti ir analizuoti duomenys apie Savivaldybės gyventojų sveikatą, parengta 2009–2011 m. stebėsenos ataskaita. Ataskaita apie Savivaldybės visuomenės sveikatos būklę pateikta Administracijos direktoriui ir pristatyta Pasvalio rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės tarybai) bei visuomenei.

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

20. Programos tikslas – tęsti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistemos veiklą, siekiant gauti išsamią informaciją apie Savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją veikiančius veiksnius ir jų kitimo tendencijas.

21. Programos uždaviniai:

21.1. sistemingai rinkti duomenis ir rodiklius, apibūdinančius privalomus stebėti Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos objektus;

21.2. formuoti bendrą Savivaldybės visuomenės sveikatos duomenų sistemą;

21.3. užtikrinti sistemingą informacijos teikimą valstybės ir Savivaldybės institucijoms bei visuomenei;

21.4. pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su duomenų valdytojais ir teikėjais, atsakingais už visuomenės sveikatos įgyvendinimo plane nurodytų sveikatos rodiklių rinkimą.

V. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS VYKDYMAS

22. Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 m. programos vykdytojas – Biuras, kuris savo veikloje vadovaujasi visuomenės sveikatos stebėseną reglamentuojančiais teisės aktais bei šia Programa.

23. Programos įgyvendinimą koordinuoja Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyriausiasis specialistas (Savivaldybės gydytojas).

24. Biuras, vykdydamas visuomenės sveikatos stebėseną, atlieka šias funkcijas:

24.1. kaupia Savivaldybės gyventojų sveikatos būklės ir jos kitimo duomenis, vertina ir analizuoja jų pokyčius;

24.2. stebi ir analizuoja aplinkos veiksnius, turinčius įtakos sveikatai;

24.3. stebi socialinius bei ekonominius veiksnius, veikiančius gyventojų sveikatą;

24.4. teikia informaciją valstybės ir Savivaldybės institucijoms, įstaigoms bei visuomenei;

24.5. organizuoja tyrimus, susijusius su Savivaldybės gyventojų sveikatos būklės įvertinimu ir stebėjimu;

24.6. teikia informaciją Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriui, kuris naudoja duomenis sveikatos politikos Savivaldybėje sprendimams įvertinti, pagrįsti bei priimti;

24.7. kasmet rengia stebėsenos Programos ataskaitos projektą;

24.8. remiantis stebėsenos rezultatais, teikia Savivaldybės administracijai, Savivaldybės tarybai siūlymus dėl valdymo sprendimų, siekiant pagerinti gyventojų sveikatos būklę.

25. Duomenų ir rodiklių valdytojai ir teikėjai – Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Lietuvos statistikos departamentas, Valstybinė ligonių kasa, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras, Valstybinis psichikos sveikatos centras, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras, aukštojo mokslo įstaigos, Panevėžio teritorinė ligonių kasa, Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyrius, Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Pasvalio rajono policijos komisariatas, Pasvalio darbo birža, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyrius ir seniūnijos, Pasvalio rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

26. Duomenų šaltiniai – šios Programos 12 punkte išvardintų institucijų viešai skelbiami periodiniai statistiniai, moksliniai leidiniai, internetinės duomenų bazės, ataskaitos, suvestinės.

27. Programos vykdytojas neatsako už duomenų valdytojų ir teikėjų klaidas, netikslumus, duomenų pateikimą laiku viešai prieinamoje erdvėje įvairiomis formomis.

28. Stebėsenos vykdymo tvarka:

28.1. Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną vykdoma Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje pagal patvirtintą stebėsenos Programą;

28.2. duomenis ir rodiklius renka Biuro specialistas, atsakingas už visuomenės sveikatos stebėseną. Duomenys ir rodikliai iš Pasvalio rajone veikiančių institucijų renkami, atsižvelgiant į šių institucijų duomenų kaupimo formas (suvestinės, ataskaitos) ir laiką;

28.3. moksliniai tyrimai, reikalingi gyventojų gyvenimo ir elgsenos tyrimams atlikti, vykdomi perkant paslaugas iš aukštojo mokslo institucijų, bendradarbiavimo pagrindu ar kitu būdu, esant tam skirtų lėšų;

28.4. surinkti duomenys išsaugomi ir analizuojami sukurtoje kompiuterinėje duomenų bazėje;

28.5. surinkti duomenys lyginami su analogiškais šalies, apskrities rodikliais bei analizuojama jų kitimo tendencija;

28.6. surinkti duomenys pateikiami ataskaitose, teikiami savivaldybės ir, esant poreikiui, valstybės institucijoms, publikuojami spaudoje.

29. Visuomenės sveikatos stebėsenos objektai:
- 29.1. visuomenės ir jos grupių sveikatos būklė, jos kitimo duomenys;
 - 29.2. fizikiniai, cheminiai, biologiniai ir kiti fizinės aplinkos veiksniai ir jų ryšys su sveikata;
 - 29.3. socialiniai, ekonominiai, psichosocialiniai veiksniai ir jų ryšys su sveikata;
 - 29.4. gyvenama ir jos ryšys su sveikata;
 - 29.5. sveikatos priežiūros sistemos išteklių išlaidos ir finansavimas.
30. Visuomenės sveikatos stebėsenos objektus apibūdinantys duomenys ir rodikliai, nurodyti šios Programos 2 priede.

VI. STEBĖSENOS ATASKAITŲ IR IŠVADŲ TEIKIMO TVARKA

31. Biuras kasmet pateikia Savivaldybės administracijos direktoriui ir Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyriausiajam specialistui (Savivaldybės gydytojui) ataskaitą apie visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatus (toliau – Ataskaita).

32. Ataskaitos analitinio teksto apimtis yra ne didesnė nei 15 puslapių. Ataskaitą turi sudaryti 3 dalys:

32.1. Bendroji dalis, kurioje apžvelgiami pagrindinių rodiklių pokyčiai, pateikiant pastarųjų metų duomenis, įvertinami svarbiausių Pasvalio rajono gyventojų sveikatos, sveikatos priežiūros bei su sveikata susijusių aplinkos rodiklių lygius ir pokyčius Savivaldybės teritorijoje;

32.2. Pasvalio rajono savivaldybei būdinga dalis, kurioje analizuojamos Savivaldybei būdingos problemos ir rodikliai, kurie toje savivaldybėje turi ekstremalias reikšmes, lyginant su kitomis savivaldybėmis. Šioje dalyje aprašomos ir savivaldybėje vykdytos valstybinės ir savivaldybės visuomenės sveikatos programos, strategijos ir priemonės, nagrinėjamos jų išdavos bei poveikis visuomenės sveikatai;

32.3. Išvados ir rekomendacijos pateikiamos esamoms problemoms spręsti ir situacijai gerinti.

33. Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita su išvadamis ir siūlymais, kaip pagerinti gyventojų sveikatos būklę, kasmet teikiama Savivaldybės tarybai.

34. Biuras kiekvienais metais žiniasklaidai, visuomenei, politikams parengia trumpas ataskaitas, kuriose pateikiami apibendrinti stebėsenos rezultatai. Elektroninė Ataskaitos versija skelbiama Savivaldybės ir Biuro interneto puslapiuose: www.pasvalys.lt www.pasvaliovsb.lt.

35. Programos stebėsenos objektai, juos apibūdinantys duomenys ir rodikliai, informacijos šaltiniai, stebėsenos vykdymo metodika ir periodiškumas nurodyti Programos 1 priede.

36. Biuras gali keistis sukauptais duomenimis su kitais subjektais stebėsenos duomenų perdavimo sutarčių pagrindu.

37. Stebėsenos duomenis gali gauti fiziniai ir juridiniai asmenys, sudarę stebėsenos duomenų perdavimo sutartis. Perduodamų duomenų ir informacijos mastus bei kainas, esant poreikiui, nustato Savivaldybės taryba.

38. Stebėsenos duomenys ir suvestinės perduodamos nemokamai:

38.1. valstybės ir Savivaldybės institucijoms;

38.2. stebėsenos duomenų teikėjams;

38.3. visuomenės informavimo priemonėms.

39. Po stebėsenos ataskaitos pristatymo Savivaldybės tarybai, ataskaitos elektroninė kopija (kartu su papildomais, Vykdytojo surinktais duomenimis) pateikiama Higienos institutui.

VII. FINANSAVIMO ŠALTINIAI

40. Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto, Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų.

41. Programai finansuoti taip pat gali būti naudojamos tarptautinių organizacijų ir programų, savivaldybės, specialiųjų fondų ir rėmėjų tam tikslui skirtos lėšos.

42. Lėšų poreikis nurodytas programos įgyvendinimo plano 3 priede.

VIII. VERTINIMO KRITERIJAI

43. Programos įgyvendinimas bus vertinamas tokiais kriterijais:

43.1. laiku surinktų duomenų procentinė dalis;

43.2. duomenims rinkti panaudotų šaltinių procentinė dalis (lyginant su numatytais panaudoti);

43.3. apie gyventojų sveikatos būklę, jos pokyčius ir jų priežastis visuomenei, Savivaldybės tarybai, valstybės ir savivaldybės institucijoms parengtų informacinių pranešimų kiekis;

43.4. laiku pateiktų ataskaitų skaičius;

43.5. pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių su duomenų valdytojais ir teikėjais, atsakingais už Programos įgyvendinimą skaičius.

IX. LAUKIAMŲ REZULTATŲ

44. Įgyvendinus šią Programą bus plėtojama Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistema, surinkti duomenys ir rodikliai, reikalingi Savivaldybės gyventojų sveikatai, jų gyvenimui, aplinkai bei sveikatos priežiūrai vertinti. Informacija apie visuomenės sveikatą bus pasiekama visuomenei. Remiantis stebėsenos duomenimis, bus planuojamos ir įgyvendinamos Savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės.

45. Įgyvendinant šią Programą:

45.1. laiku bus surenkama ne mažiau kaip 80 procentų šioje Programoje numatytų duomenų;

45.2. duomenims rinkti panaudotų šaltinių procentinė dalis (lyginant su numatytais panaudoti) bus ne mažesnė kaip 80 procentų;

45.3. remiantis visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatų išvadomis, bus teikiami pasiūlymai visuomenės sveikatinimo veiklą vykdančioms institucijoms ir organizacijoms bei informacija visuomenei per žiniasklaidos informavimo priemones (vietinę spaudą ir internetą) kasmet bus parengtas 1 leidinys, 2 informaciniai pranešimai;

45.4. kasmet laiku bus pateikta metinė visuomenės sveikatos stebėsenos programos ataskaita Savivaldybės tarybai, Administracijos direktoriui, Socialinės paramos ir sveikatos skyriui, visuomenei.

45.5. bus pasirašytos 3 bendradarbiavimo sutartys su duomenų valdytojais ir teikėjais, atsakingais už Programos įgyvendinimą.

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2012–2014 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO
PRIEMONIŲ PLANAS**

Priemonės pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas
I. TĖSTI SISTEMINGĄ DUOMENŲ IR RODIKLIŲ, APIBŪDINANČIŲ PRIVALOMUS STEBĖTI SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS OBJEKTUS, RINKIMĄ		
1. Surinkti duomenis ir rodiklius apie demografinę, socialinę ekonominę, sveikatos būklę, fizinę aplinką, sveikatos priežiūros išteklius ir įstaigų veiklą, sveikatos priežiūros išlaidas ir sveikatos priežiūros finansavimą	Visuomenės sveikatos biuras	Kasmet, I-III ketv.
2. Analizuoti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis, lyginti juos su šalies rodikliais	Visuomenės sveikatos biuras	Kasmet, III-IV ketv.
3. Parengti ataskaitą apie Savivaldybės visuomenės sveikatos būklę, rizikos veiksnius bei sveikatos aplinką	Visuomenės sveikatos biuras	Kasmet, IV ketv.
4. Organizuoti konkursą Pasvalio rajono suaugusių žmonių gyvensenos tyrimui atlikti (pagal Programos 4 priede nurodytą metodiką)	Visuomenės sveikatos biuras	2013 m. II ketv.
II. FORMUOTI BENDRĄ SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS DUOMENŲ SISTEMĄ		
5. Kasmet papildyti Visuomenės sveikatos biuro kompiuterinę duomenų bazę atitinkamų metų duomenimis ir atlikti duomenų analizę	Visuomenės sveikatos biuras	2012–2014 m.
6. Atnaujinti Visuomenės sveikatos biuro kompiuterinę duomenų bazę	Visuomenės sveikatos biuras	2014 m. III ketv.
III. UŽTIKRINTI SISTEMINGĄ INFORMACIJOS TEIKIMĄ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJOMS BEI VISUOMENEI		
7. Pateikti Savivaldybės administracijos direktoriui ir Socialinės paramos ir sveikatos skyriui visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų metinę ataskaitą	Visuomenės sveikatos biuras	Kasmet, IV ketv.
8. Parengti ir išleisti 1 informacinį leidinį gyventojams	Visuomenės sveikatos biuras	Ateinančių metų I ketv.
9. Parengti ir publikuoti 2 informacinius pranešimus gyventojams	Visuomenės sveikatos biuras	Kasmet, IV ketv.
10. Pateikti Pasvalio rajono savivaldybės tarybai visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, išvadas ir siūlymus dėl valdymo sprendimų	Visuomenės sveikatos biuras, Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyriausiasis specialistas (Savivaldybės gydytojas)	Kasmet, IV ketv.
11. Pateikti Higienos institutui visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos elektroninę	Visuomenės sveikatos biuras, Socialinės	Kasmet, IV ketv.

kopiją	paramos ir sveikatos skyriaus vyriausiasis specialistas (Savivaldybės gydytojas)	
IV. PASIRAŠYTI BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS SU DUOMENŲ VALDYTOJ AIS IR TEIKĖJ AIS, ATSAKINGAIS UŽ VISUOMENĖS SVEIKATOS ĮGYVENDINIMO PLANE NURODYTŲ SVEIKATOS RODIKLIŲ RINKIMĄ		
12. Pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su duomenų valdytojais ir teikėjais, atsakingais už visuomenės sveikatos įgyvendinimo plane nurodytų sveikatos rodiklių rinkimą	Visuomenės sveikatos biuras	2012–2014 m.

Pasvalio rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos stebėsenos
2012–2014 m. programos
2 priedas

**PAGRINDINIŲ IR PAPILDOMŲ PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS RODIKLIŲ SARAŠAS**

Rodiklių grupė	Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų šaltiniai ir tiekėjai	Duomenų rinkimo metodai	Duomenų rinkimo periodiškumas
Demografinė ir socialinė ekonominė būklė	Gyventojų skaičius pagal lytį, amžiaus grupes Gimstamumas ir natūrali gyventojų kaita Kūdikių mirtingumas Mirtingumas pagal lytį, amžių Nedarbo lygis	Gimusiųjų pagal motinos amžių Gyventojų migracija (migracijos saldo)	Lietuvos statistikos departamentas; Panevėžio teritorinė darbo birža	Ištinis tyrimas	kasmet
Gyventojų sveikatos būklė	Mirtingumas dėl šių priežasčių: kraujotakos sistemos ligų piktybinių navikų išorinių priežasčių transporto įvykių savižudybių Sergamumas (nauji atvejai) šiomis ligomis: Infekcinės ir parazitinės ligos tuberkuliozė lytiškai santykiuojant plintančios infekcijos ŽIV AIDS sifilis gonorėja chlamidiozė Piktybiniai navikai trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai krūties piktybiniai navikai gimdos kaklelio piktybiniai navikai priešinės liaukos piktybiniai navikai odos piktybiniai navikai Psichikos ir elgesio sutrikimai psichikos ir elgesio sutrikimai vartojant alkoholį	Sergamumas (nauji atvejai) šiomis ligomis: virškinimo sistemos ligos skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opos tulžies pūslės akmenligė kasos ligos įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos Kitos ligos: anemijos cukrinis diabetas šizofrenija demencija ir Alzheimerio liga	Higienos instituto Sveikatos informacijos centras; Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenų bazė (SVEIDRA); Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyrius; Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras; Valstybinis psichikos sveikatos centras.	Ištinis tyrimas	kasmet

Rodiklių grupė	Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų šaltiniai ir tiekėjai	Duomenų rinkimo metodai	Duomenų rinkimo periodiškumas
	<p>psichikos ir elgesio sutrikimai vartojant kitas psichoaktyviasias medžiagas Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai galvos sužalojimai intrakranijinis sužalojimas pilvo, juosmens ir dubens sužalojimai pečių lanko ir rankos lūžimai kojų lūžimai šlaunikaulio lūžimas terminiai ir cheminiai nudegimai apsinuodijimai</p> <p>Bendrasis sergamumas (visi atvejai) šiomis ligomis: Infekcinės ir parazitinės ligos tuberkuliozė Piktybiniai navikai trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniai navikai krūties piktybiniai navikai gimdos kaklelio piktybiniai navikai priešinės liaukos piktybiniai navikai odos piktybiniai navikai Kraujo ir kraujodaros organų ligos Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos Psichikos ir elgesio sutrikimai psichikos ir elgesio sutrikimai vartojant alkoholių psichikos ir elgesio sutrikimai vartojant kitas psichoaktyviasias medžiagas Nervų sistemos ligos Akies ir jos priedinių organų ligos Ausies ir speninės ataugos ligos Kraujotakos sistemos ligos Kvėpavimo sistemos ligos Virškinimo sistemos ligos Odos ir poodžio ligos Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos Urogenitalinės sistemos ligos Ilgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos Vaikų sergamumo struktūra Vaikų, turinčių regėjimo sutrikimų, dalis Vaikų, turinčių klausos defektų, dalis Vaikų, turinčių kalbos sutrikimų, dalis</p>	<p>epilepsija ir epilepsinė būklė cerebrinis paralyžius glaukoma katarakta hipertenzinės ligos išeminė širdies liga miokardo infarktas cerebrovaskulinės ligos insultas ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas pneumonijos lėtinės apatinių kvėpavimo takų ligos astma dermatitas ir egzema artropatijos osteoporozė priešinės liaukos hiperplazija</p>			

Rodiklių grupė	Pagrindiniai rodikliai	Papildomi rodikliai	Duomenų šaltiniai ir tiekėjai	Duomenų rinkimo metodai	Duomenų rinkimo periodiškumas
Suaugusių gyvensena	Vaikų, sergančių skolioze, dalis Vaikų, turinčių nenormalią laikyseną, dalis Laikinojo nedarbingumo atvejų skaičius Apmokėtų ligos dienų skaičius (vienam darbuotojui) Suaugusių žmonių gyvenimo tyrimas		Pasvalio r. sav. VSB,	vienkartinis tyrimas	kartą per 3 metus
Fizinės aplinkos veiksniai	Maudyklų mėginių, viršijančių Lietuvoje nustatytas maudyklų vandens kokybės mikrobiologinių tyrimų duomenys Stebimų ir nuolat kontroliuojamų maudyklų dalis Geriamojo vandens mėginių, kuriuose žarninių lazdelių (<i>E.coli</i>) ir (ar) žarninių enterokokų skaičius viršijo ribinį mikroorganizmų skaičių per tam tikrą laikotarpį, dalis Geriamojo vandens mėginių, kuriuose cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos viršijo nustatytas ribines vertes per tam tikrą laikotarpį, dalis Gyventojų, kuriems vanduo tiekiamas centralizuotai, dalis	Gyventojų, kuriems nepatvirtinti tiekiamas saugus geriamasis vanduo, dalis Vidutinis naudojamas plotas, tenkantis vienam gyventojui Gyventojų, kurių nuotekos tvarkomos pagal teisės aktų reikalavimus, dalis	Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras; Pasvalio r. sav. VSB, Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyrius, seniūnijos, geriamojo vandens tiekėjai	Maudyklų sezoninis tyrimas; geriamojo vandens mėginių tyrimai	kasmet
Sveikatos priežiūros sistemos raida	Gydytojų skaičius Šeimos gydytojų skaičius Odontologų skaičius Specialistų su aukštuoju ir aukštesniuoju medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius Slaugytojų skaičius Bendras lovų skaičius stacionaruose Hospitalizuotų asmenų skaičius Lovos funkcionavimas (dienomis) Vidutinė gulėjimo stacionare trukmė (dienomis) Lovos apyvarta Apsilankymų pas gydytojus skaičius Apsilankymų pas šeimos gydytojus skaičius Apsilankymų pas odontologą skaičius Greitosios medicinos pagalbos suteiktų paslaugų apimtis ir struktūra		Higienos instituto Sveikatos informacijos centras; Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenų bazė (SVEIDRA).	Ištinis tyrimas	kasmet

Pasvalio rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos stebėsenos
2012–2014 m. programos
3 priedas

LĖŠŲ POREIKIS

Išlaidų pagrindimas	2012 m. (Lt)	2013 m. (Lt)	2014 m. (Lt)	Iš viso (Lt)
1. Pasvalio rajono suaugusių žmonių gyvensenos tyrimo organizavimas (4 priedas)	0	5 200	0	5 200
2. Elektroninės duomenų bazės atnaujinimo darbai	0	0	5 000	5 000
3. Ataskaitų parengimo sąnaudos	300	300	300	900
4. Stebėsenos programos informacinių leidinių visuomenei, savivaldybei, kitoms įstaigoms parengimas	0	3 000	3 000	6 000
Iš viso:	300	8 500	8 300	17 100

SUAUGUSIŲ ŽMONIŲ GYVENSENOS TYRIMAS IR JO METODIKA

1. Tyrimo pagrindimas

Nesveika gyvensena, t. y. netinkama mityba, rūkymas, nesaikingas alkoholinių gėrimų vartojimas, nepakankamas fizinis aktyvumas nepalankiai veikia žmonių sveikatą, didina lėtinių neinfekcinių ligų riziką. Siekiant įvertinti gyvensenos rizikos veiksnių paplitimą ir gyventojų gyvensenos pokyčius, vykdoma gyvensenos stebėsenos. Atliekant šį tyrimą tikimasi nustatyti suaugusių Pasvalio rajono gyventojų gyvensenos ypatumus.

2. Tyrimo aprašymas

Tyrimo tikslas – įvertinti įvairių socialinių ir demografinių Pasvalio rajono gyventojų grupių subjektyvios sveikatos naudojimosi sveikatos priežiūros paslaugomis gyvensenos įpročius. *Tyrimo uždaviniai*:

1. Nustatyti Pasvalio rajono suaugusių žmonių subjektyvią nuomonę apie sveikatos būklę, medicininį aptarnavimą.

2. Įvertinti Pasvalio rajono suaugusių žmonių gyvensenos ypatumus, atsižvelgiant į demografinę ir socialinę padėtį.

3. Pateikti pasiūlymus dėl suaugusių žmonių sveikatos stiprinimo ir gyvenimo kokybės gerinimo.

Tiriamieji ir tyrimo metodai

Tyrimas vykdomas anketinės apklausos būdu. Apklausa atliekama interviu metu. Apklaunami 20–64 metų Pasvalio rajono gyventojai. Tyrimą planuojama atlikti 2013 m.

Imties tūrio nustatymas

Tyrimo imtis sudaroma remiantis 95 proc. pasiklovimo lygmeniu, pasirinkus 5 proc. paklaidą. Norint gauti patikimas tyrimo išvadas būtina apklausti 376 respondentus. Tiriamieji reprezentuoja Pasvalio rajono suaugusių gyventojų nuo 20 iki 64 metų populiaciją.

Tyrimo instrumentas

Tyrimui naudojamas interviu apklausos metodas. Anketa sudaryta remiantis „Suaugusių Lietuvos žmonių gyvensenos tyrimas, 2010“ klausimynu. Tyrimo klausimyną planuojama sudaryti iš 85 klausimų apie demografinę padėtį, medicininį aptarnavimą ir sveikatos vertinimą, apie gyventojų dalyvavimą profilaktinėse programose, apie žalingų įpročių vartojimą, mitybą, svorio, vertinimą, ūgį, fizinį aktyvumą, burnos higieną, eismo saugą.

Apklausos eiga ir atranka

Vykdomos atsitiktinės atrankos metodu bus apklaunami įvairios socialinės padėties 20–64 metų Pasvalio rajono gyventojai. Apklausa atliks konkurso būdu atrinktas apklausas vykdomas paslaugų teikėjas.

Duomenų analizė

Anketinės apklausos duomenų analizei naudojama SPSS programa. Apklausos duomenys koduojami ir suvedami į programą, toliau tikrinama duomenų kokybė (tikrinama atsakytų klausimų skaičius, atsakymų loginis suderinamumas, neleistini kodai), nekokybiškos anketos šalinamos. Statistinių duomenų analizė atliekama pagal iškeltus tyrimo uždavinius. Duomenis analizuojami taikant aprašomąją statistiką. Rezultatai vertinami kaip statistikai reikšmingi kai $p < 0,05$. Analizės duomenys pateikiami lentelėse arba grafiškai.

3. Laukiami rezultatai

Bus nustatyta Pasvalio rajono suaugusių žmonių subjektyvi nuomonė apie sveikatos būklę, medicininį aptarnavimą.

Bus įvertinti Pasvalio rajono suaugusių žmonių gyvenimo ypatumai, atsižvelgiant į demografinę ir socialinę padėtį.

Bus pateikti pasiūlymai dėl suaugusių žmonių sveikatos stiprinimo ir gyvenimo kokybės gerinimo.

Tyrimo duomenys bus panaudoti:

- teikiant informaciją politikams, specialistams, visuomenei;
 - formuojant sveikatos politiką Pasvalio rajone;
 - nustatant sveikatinimo veiklos prioritetus Pasvalio rajone;
 - rengiant ir įgyvendinant kompleksines sveikatos programas;
 - rengiant straipsnius.
-